

Seyahat: Konaklama, Airbnb, Fotoğraf

Serdar Kaya

serdarkaya.com
derinsular.com
serdarkhan.blogspot.com

Bu kitapçığın en güncel versiyonuna ve benzeri çalışmalara aşağıdaki adresten ulaşabilirsiniz:

derinsular.com

Atıf:

Kaya, Serdar. 2019. *Seyahat*. <http://derinsular.com/pdf/seyahat.pdf>

Son güncelleme: Eylül 2019

© 2019 [Serdar Kaya](http://serdarkaya.com). Bazı hakları saklıdır: Creative Commons [BY-NC-ND](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

İçindekiler

1. Airbnb: Tanımadığımız İnsanların Evleri!.....	2
2. On Soruda Airbnb.....	4
3. Aylarca Tatil Mevzuu!.....	11
4. Fotoğraf Makinesi Mevzuu.....	12
5. Türkler Ne Kadar Kaba?.....	13

1. Airbnb: Tanımadığımız İnsanların Evleri!

Seyahatlerde otellerde mi kalmalı, airbnb evlerinde mi?

Parası olan ekseriyetle otellerde kalıyor. Olmayan ise, *airbnb* ya da *couchSurfing* gibi daha maliyetsiz çözümlere başvuruyor. Ancak konaklama konusunda önemli olan sadece maliyet değil.

Seyahatten amaç yeni kültürler tanımaksa, yerel halktan insanların evlerinde kalmak da gayet bilgilendirici bir tecrübe olabilir. Bir başka deyişle, yeni kültürler tanımak, sadece farklı ülkelerin sokaklarında dolaşmakla ilgili bir şey değil.

* * *

Bizi dünyanın istediğimiz yerine birkaç saatliğine ışınlayabilen bir cihaza sahip olduğumuzu düşünelim... Her gün ayrı bir ülkeye gitmemiz ve bu ülkenin sokaklarında sadece birkaç saatliğine gözlemlerde bulunmamız durumunda, 200 gün sonra dünyanın hemen her köşesi hakkında (kabaca dahi olsa) epey fikir edinmiş oluruz. Ne var ki, hayat sadece caddelerde, sokaklarda yaşanıyor değil...

Caddeler ve sokaklar, hayatın sadece bir kısmını yansıtır. Şehir merkezlerindeki restoranlar, kafeler, alışveriş merkezleri, hediyelik eşya dükkanları, müzeler ve diğer atraksiyonlar ilgili ülkedeki hayatın daha canlı ve steril bir yönüne karşılık gelir. Yabancı gözler için, bu hayat (özellikle Salzburg, Venedik gibi turistik yerlerde) epey yanıltıcı olabilir. Buralarda dolaştıktan sonra geceleri Holiday Inn'e, sonra da havaalanına giden bir insanın güzel vakit geçirmesi kuvvetle muhtemel olsa da, ziyaret ettiği ülkeyi gerçekten tanıması zordur.

Bu türden sıradan bir turistik gezinin ötesine geçme adına yapılabilecek en basit şeylerden biri, airbnb evlerinde kalmak.

Az önceki düşünce deneyine yeniden dönelim... Cihaz bu sefer bizi dünyanın herhangi bir ülkesindeki orta halli bir eve ışınlasın. Evde yemek hazırlayalım. Yemek yerken bir yandan televizyonda anlamadığımız dilde yayın yapan kanalları gezelim. Tuvaleti, banyoyu kullanalım. Mobilyalara, duvardaki tablolara, buzdolabının üzerindeki magnetlere, fotoğraflara bakalım. Yatalım, kalkalım. Şayet evdeyse, ev sahibi ile sohbet edelim. Ardından başka bir eve ışınlanalım...

Bir insan bu şekilde 200 ülkede, birbirinden çok farklı 200 evde vakit geçirirse, ilgili ülkelerin tek bir caddesine dahi adım atmasa bile çok şey öğrenmez mi?

Birbirinin kopyası otellere ışınlanan bir insana göre çok daha fazla şey öğreneceği ve ziyaret ettiği ülkeye çok daha fazla nüfuz edeceği herhalde muhakkaktır.

* * *

Seyahatlerde otellerde mi kalmalı, airbnb evlerinde mi?

Parası olan ekseriyetle otellerde kalıyor. Olmayan ise, airbnb, couchSurfing gibi daha maliyetsiz çözümlere başvuruyor. Ancak konaklama konusunda önemli olan sadece maliyet değil.

Seyahatten amaç yeni kültürler tanımaksa, yerel halktan insanların evlerinde kalmak da gayet bilgilendirici bir tecrübe olabilir. Bir başka deyişle, yeni kültürler tanımak, sadece farklı ülkelerin sokaklarında dolaşmakla ilgili bir şey değil.

* * *

Bizi dünyanın istediğimiz yerine birkaç saatliğine ışınlayabilen bir cihaza sahip olduğumuzu düşünelim. Her gün ayrı bir ülkeye gitmemiz ve bu ülkenin sokaklarında sadece birkaç saatliğine gözlemlerde bulunmamız durumunda, 200 gün sonra dünyanın hemen her köşesi hakkında (kabaca dahi olsa) epey fikir edinmiş oluruz. Ne var ki, hayat sadece caddelerde, sokaklarda yaşanıyor değil...

Caddeler ve sokaklar, hayatın sadece bir kısmını yansıtır. Şehir merkezlerindeki restoranlar, kafeler, alışveriş merkezleri, hediyelik eşya dükkanları, müzeler ve diğer atraksiyonlar ilgili ülkedeki hayatın daha canlı ve steril bir yönüne karşılık gelir. Yabancı gözler için, bu hayat (özellikle Salzburg, Venedik gibi turistik yerlerde) epey yanıltıcı olabilir. Buralarda dolaştıktan sonra geceleri Holiday Inn'e, sonra da havaalanına giden bir insanın güzel vakit geçirmesi kuvvetle muhtemel olsa da, ziyaret ettiği ülkeyi gerçekten tanıması zordur.

Bu türden sıradan bir turistik gezinin ötesine geçme adına yapılabilecek en basit şeylerden biri, airbnb evlerinde kalmak.

Az önceki düşünce deneyine yeniden dönelim... Cihaz bu sefer bizi dünyanın herhangi bir ülkesindeki orta halli bir eve ışınlasın. Evde yemek hazırlayalım. Yemek yerken bir yandan televizyonda anlamadığımız dilde yayın yapan kanalları gezelim. Tuvaleti, banyoyu kullanalım. Mobilyalara, duvardaki tablolara, buzdolabının üzerindeki magnetlere, fotoğraflara bakalım. Yatalım, kalkalım. Şayet evdeyse, ev sahibi ile sohbet edelim. Ardından başka bir eve ışınlanalım... Bir insan bu şekilde 200 ülkede, birbirinden çok farklı 200 evde vakit geçirirse, ilgili ülkelerin tek bir caddesine dahi adım atmasa bile çok şey öğrenmez mi?

Birbirinin kopyası otellere ışınlanan bir insana göre çok daha fazla şey öğreneceği ve ziyaret ettiği ülkeye çok daha fazla nüfuz edeceği herhalde muhakkaktır.

* * *

Kalkınma konulu derslerde öğrencilere mutlaka izlettiğim 12 dakikalık bir TED konuşması var. Konuşmacı Anna Rosling Rönnlund, dünyanın farklı yerlerindeki 50 ülkedeki 264 evin belli

noktalarını fotoğraflayarak oluşturdukları dev bir fotoğraf arşivinden söz ediyor.

Her evin kapısının, yatak odasının, mutfağının, tuvaletinin ve sair yerlerinin fotoğraflanmasını temin eden araştırmacılar, bu fotoğrafları ülke ve gelir seviyesi gibi temel verilerle birlikte sisteme yüklüyorlar. Halka da açılan veri tabanı, enteresan bir gerçek ortaya çıkarıyor: Yüksek gelirli insanlar, yaşadıkları ülkeler kültür ve gelişmişlik açısından çok farklı noktalarda olsa dahi, birbirine çok benzeyen evlerde yaşıyorlar. Örneğin, yıllık geliri 50,000 dolar civarında olan İsveçli bir ailenin evi, aynı gelir seviyesindeki Hindistanlı ya da Perulu bir aileninkinden çok farklı değil.

Farklılık, daha düşük gelir seviyelerine indikçe artıyor ve yokluk içinde yaşayan insanlara gelindiğinde zirveye çıkıyor. Yani dünyanın öbür ucuna da gitsek, yüksek gelir seviyesindeki insanlarla vakit geçirdiğimizde, onlarla aynı uçaklara binip, aynı otellerde kaldığımızda, ziyaret ettiğimiz topluma olan aşinalığımız da hep o seviye ile sınırlı oluyor.

Konuşmayı [şu adresten](#) izlemek mümkün. Türkçe alt yazı seçeneği de var.

* * *

Şayet airbnb'ye üye değilseniz, mutlaka olun ve sistemi kullanın. Eğer şu linki kullanarak üye olursanız, hem kendinize hem de bana seyahat kredisi kazandırabilirsiniz:
<http://www.airbnb.ca/c/sk906>

2. On Soruda Airbnb

Soru 1

Airbnb nedir?

Özeti şu: Bazı insanlar evlerini, odalarını, hatta divanlarını airbnb.com'da listeliyor. Kalacak yere ihtiyacı olanlar, online otel rezervasyonu yaparken olduğu gibi bu evleri, odaları ya da divanları rezerve ediyorlar.

Yani eBay'in konaklama versiyonu gibi bir şey. Bazı insanlar, "Kalacak yerim var" diyerek farklı nitelik ve kalitede mekanlar listeliyor, bazıları da bu yerlere talip oluyor. Sitenin işlevi, ev sahipleri ile misafirleri buluşturmak.

Site bir de para transferini temin ediyor. uber'de olduğu gibi airbnb'de de bütün ödemeler site üzerinden yapılıyor. Ev sahipleri ve misafirler arasında doğrudan para alışverişi gerçekleşmiyor. Online otel rezervasyonunda olduğu gibi, misafir rezervasyon esnasında kredi kartı ile ödeme yapıyor. Ardından, airbnb kendi komisyonunu aldıktan sonra kalan miktarı ev sahibine aktarıyor.

Soru 2

Airbnb ev sahipleri nasıl insanlar?

Son tahlilde benim gibi insanlar... Ama ortalamaya göre (1) daha rahat, (2) insanlardan çok fazla kötülük beklemeyen, (3) daha iyi niyetli kimseler olduklarını söyleyebilirim. (Aşağıda yeri

geldikçe gerçek hayattan örnekler vereceğim.)

Soru 3

Neden evlerini tanımadıkları insanlara açıyorlar?

Çoğu bunu ek gelir amacıyla yapıyor. Geçim derdi, fakirinden zenginine bütün ülkelerde var. Kimisi emekli, kimi çocuk büyütme/okutmaya çalışıyor, kimi ise pahalı bir şehirde yaşadığı için kirasının bir kısmını bu şekilde çıkarmaya çalışıyor.

İkinci olarak, daha profesyonel hareket eden bir kesim de var. Örneğin, geniş bir ev ya da dairede odaların kapılarını dahi numaralandırarak mekanı ciddi ciddi pansiyona çevirenlere, hatta mutfak masalarında her misafirin oturacağı masa ve sandalyeyi dahi baştan belirleyenlere denk geldim. Bu şekilde hem geniş bir alanı ve çok sayıda insanı idare etmek kolaylaşıyor.

Üçüncü olarak, farklı insanlarla tanışmayı, sohbet etmeyi seven insanlar da az değil. Özellikle çok turist çeken (Venedik, Floransa, Paris gibi) şehirlerde bu işi yaparak dünyanın her tarafından insanlarla tanışmak mümkün. Tabii bu kategori yukarıdaki iki kategoriden tamamen müstakil değil. Arada geniş bir kesişim alanı var.

Soru 4

Ev, oda, divan derken?

Bir insan nasıl eBay'de akla gelebilecek hemen her şeyi satışa çıkarabiliyorsa, airbnb'de de her türlü kalacak yeri kiralayabiliyor. Örneğin, kendim kalmasam da, ilanlara bakarken, arka bahçesindeki çimlerin üzerine çadır kurup kiraya verenlere dahi rastladım. Kendi tecrübelerimden hareketle ise dört farklı örnek verebilirim:

- Cenova'da iki gece bir müzik stüdyosundaki somyada uyuduk. Hatta rezervasyonu yaparken dikkatimden kaçmış, bu stüdyonun banyosu da yokmuş!.. Yazın ortasında iki gün yıkanamadan dolaşmak zorunda kaldık!
- Avustralya'nın güneyindeki Tazmanya adasında bir ev sahibi, arka bahçesindeki yüklüğü kulübeye çevirmiş ve içini restore etmiş. Küçük ama gayet konforlu bir kulübedi.
- Fransa Tulon'da bahçe içindeki bir evin alt katındaki yükülden çevirme mini-dairede kaldık. Gayet alçak olduğu için zaman zaman eğilerek yürümemiz gerekse de, gayet sevimli bir yerd.
- İtalya Bolonya'da bin yıllık bir binanın bodrumunda iki gece geçirdik. Dışarıdan bakınca normal bir apartman... ama adam bizi merdivenlerden o izbe bodruma indirince, "Burada bizi öldürse, kimsenin haberi olmaz" diye düşünmüştüm. Nemli, ışısız, havasız, tuhaf kokulu bir yer... Günün ortasında bile ışık yakmak lazım. Çok eski şehirlerde yürürken, bazen insanın burnuna tuhaf bir koku gelir... O koku meğer bu bodrumların üzerindeki ızgaralardan geliyormuş. Tabii biz bodrumdayken ızgarayı aşağıdan görüyoruz... Izgara küçük, insanları görmek mümkün değil. Ama sesleri, adımları duyuluyor. Hatta sıkışmış biri oraya işeyirse, ciddi ciddi odanın içine akacak!.. Neticede enteresan bir anı oldu... İkinci sabah oradan ayrıldığımda, "neyse ki bitti" dediğimi hatırlıyorum. Ama bir artısı da olmadı değil: Geceleri yatağa uzanınca, hemen üzerimdeki bin yıllık kırmızı taşlara bakıp insan

ömrünün ne denli kısa olduğunu düşünmüştüm. Zaman zaman hala düşünürüm. dDdemin dedesinin dedesinin dedesinin dedesi bile doğmadan çok önce o taşlar oradaydı. Herhalde beni de rahat gömerler.

Bolonya, Airbnb

Başka örnekler de var, ama çok uzatmayayım. Özetle, ne koysanız gidiyor. Her arzın bir talebi olabilir. Ama tabii her mal ve hizmetin alıcısı da farklı. Örneğin, Floransa'da güzel sayılabilecek bir dubleks dairenin ev sahibi, önceki yerinin daha konforsuz ve ucuz olduğunu, ve dolayısıyla zaman zaman serseri tiplerle uğraşmak zorunda kaldığını söylemişti. Kendi evini airbnb misafirlerine açmayı düşünen insanlar için önemli bir nokta.

Soru 5

Airbnb evlerindeki hayat nasıl?

Her evin kuralları ayrı ve bu kuralları rezervasyon öncesinde okumak mümkün.

Yaygın uygulama kabaca şu: Rezervasyonu aylar önce bile yapmış olsan, kalacağın günden (kabaca) 48 saat önce airbnb mesaj fasilitesi üzerinden ev sahibine kaçta gelebileceğini söyler, randevulaşırın. O vakitte gittiğinde, kapıyı açar, "Hoş geldin" derler, odanı ve evin kullanabileceğin yerlerini gösterirler, kuralları bir kez daha kısaca izah ederler, ve dairenin ve binanın anahtarını verirler. İşin bitince anahtarı nereye bırakacağını da söylerler, check-in tamamlanır.

Ancak ev sahipleri her zaman evde olmaz. Bu gibi durumlarda başvuru en yaygın kolaylık, bina ve daire girişlerinde şifre ile açılan küçük kutulara anahtar bırakmak. Bond çantalarındaki şifreler gibi basit şifreler bunlar. Daha çok Avrupa'da yaygın. Ev sahibi mesaj fasilitesi üzerinden şifreyi verir, kutuyu açar anahtarı alırsın, eve girersin.

Bunların dışında, çoğu ev sahibi misafirlerine diğer konularda da seve seve yardımcı olur. Odaya şehrin haritalarını, çeşitli atraksiyonların ve restoranların broşürlerini koyarak misafirlerin işlerini kolaylaştırmaya çalışanlar da az değildir. Basit bir soru sorunca da uzun uzun izahta bulunanlar da az değildir -- ve ben sırf bu yüzden gerekmedikçe soru sormamaya çalışıyorum. Uluslararası turist çeken şehirlerde odaya priz adaptörleri koyma adeti de yaygındır. USB prizleri de giderek yaygınlaşıyor.

Tabii bütün bunlar aynı zamanda yapılan işin bir gereği. İşin insani ilişki boyutu daha çok ev sahibinin (ve tabii misafirin) karakteri ile ilgili.

Soru 6

Ev sahipleri ile misafirler arasındaki kişisel ilişkiler nasıl?

Benim denk geldiğim ev sahipleri ekseriyetle hoşsohbet insanlardı. Mesela, airbnb'yi ilk kez Avustralya Brisbane'da kullandım. İki kız öğrenci ile birlikte kaldım. Şehirdeki ilk haftam olduğu için pek çok konuda yardımcı oldular. Sonra epey ahabap olduk, hatta orada bulunduğum 14 ay boyunca ailecek görüşmeye, zaman zaman sağa sola gitmeye bile başladık.

Bir diğer örnek, İtalya Cenova. Bize yukarıda sözünü ettiğim müzik stüdyosunu kiralayan genç italyan Toto, çantalarımızı içeri bırakmamızdan sonra "[Gelin lan!..](#)" dedi ve bizi arabasına atıp bir saat bütün Cenova'yı gezdirdi! Ertesi gün gideceğimiz her yeri baştan hızlı çekimle görmüş olduk! Biz böyle bir şeyi ima dahi etmemiştik. Toto kendiliğinden teklif etti ve biz de "Tamam" dedik. Bir de ayıptır söylemesi, biz gayet ucuz yerlerde kalıyoruz. Yani bizden öyle çok para kazanıyor da değildi. Haliyle bir kez daha "Ne iyi insanlar var dünyada" dedik.

Daha böyle çok hikaye var... Ama tabii bazı insanlar yapıları gereği daha sessizler ve daha formal ilişki kuruyorlar -- ki bu da gayet doğal. Bir de, herkesin işi gücü var... Neticede airbnb evleri otel değil; ev sahipleri de otel çalışanı değiller. Dolayısıyla, isteseler bile misafirleriyle çok fazla zaman geçirmeleri mümkün olamayabiliyor. Misal, Kanada'da bir kız, kapısını kilitlememiş, anahtarı içeride kolayca bulabileceğimiz bir yere koymuştu. (Güvenli ülkelerde böyle şeyler olabiliyor.) Sonra o eve geldiğinde biz uyuyorduk, o uyurken ise biz uyanıktık. İki gün boyunca aynı dubleks evde yaşadık, birbirine çok yakın odalarda uyuduk, ama birbirimizi hiç görmedik.

Bazen de, kim kimdir, orada ne yapmaktadır tam anlayamayabiliyor. Seyahat hengamesinde insan çok da umursamıyor. Mesela, Roma'da sabah güzel bir daireye girdik, bavulları bıraktık. kapıyı ev sahibi değil, salonda uyuyan efendice biri açtı. Sonra ev sahibini de görmedik, o kişiyi de. Başkaları da eve girdi çıktı. ama tam olarak kim kimdi, anlamadık. Zaten anlamamız da gerekmiyordu. Kurallara uyduktan sonra, bir sorun çıkmıyor.

Son olarak, kimi durumlarda ev sahibi şehir dışında olabiliyor ya da evde misafir olduğu zaman kız/erkek arkadaşının yanına gidebiliyor. Lubyana ve Milan'da başımıza geldi. Sadece oda kiralamamıza rağmen bütün ev bize kaldı. Ama bir parça mahremiyet sağlaması haricinde aslında çok farkı olmadı. Orta Doğu ve Güney Asya (Hindistan ve civarı) kültürleri insanlara çok fazla özel alan tanımıyor. Batıda ise, mahremiyete saygı çok daha fazla. Aynı evde de olsanız, insanlar sizi rahat bırakıyor. Gereksiz muhabbetler açmak ya da kişisel sorular sormak Batılıların kolay kolay yaptığı şeyler değil.

Soru 7

Airbnb evlerinin ücretleri otellere nazaran ne seviyede?

Nasıl bir airbnb evinden söz ettiğimize bağlı. Bazısı tenis kortlu, yüzme havuzlu kocaman villasını komple kiralyor. Bazısı ise, kendi kaldığı tek odalı evin salonundaki divanı kiralyor. Bunlar birbirinden çok farklı kategoriler.

Ben bugüne dek ekseriyetle daire içinde müstakil oda kiraladım. Bu gibi odaların günlük ücreti, aynı şehirdeki ekonomi sınıfı otel odalarının kabaca yarısı kadar oluyor.

Bir de belki ayrıca belirtmek gerekli: Otel ve moteller genellikle tek kişilik fiyat verir ve her ek misafir için beş-on dolar ek ücret alır. Aynı uygulama airbnb evlerinde de yaygın, ama kategorik değil.

Ancak karşılaştırma yaparken sadece ücreti esas almak doğru değil. Örneğin, çoğu airbnb evinde mutfuğu ve mutfaktaki teçhizatı kullanabilirsiniz. Otelde kalan bir insan çoğu zaman marketten alışveriş yapıp odasında yemek pişiremez. Ama airbnb evlerinde kalan bir insan için bu mümkün ve özellikle uzun seyahatlerde maliyeti önemli derecede azaltabilen bir faktör. (Ama tabii rezervasyon esnasında mutfuğu kullanıp kullanmadığınıza dikkat edin.)

Airbnb'nin bir diğere avantajı ise, sabah erken vardığınız bir şehirde eve (sözelimi) öğleden sonra giriş yapmanız gerekiyorsa bile, rica edip sabahın köründe valizlerinizi eve bırakabiliyor olmanız. Aynı şekilde sabah çıkış yaptığınız bir evde valizlerinizi bırakıp akşam almak istemeniz de çoğu zaman anlayışla karşılanır. Bu hizmeti oteller de veriyor. ama otellerde "hazır gelmişken" banyoyu, mutfuğu, çamaşır makinesini kullanmak aynı derecede mümkün değil. Bir de airbnb'de, kişisel anlaşma ile bu gibi şeylerin sınırlarını esnetmek mümkün. Mesela, Polonya'da iken yanımda iki ay boyunca ihtiyaç duymayacağım bazı eşyalarım vardı. İki ay sonraki durağım olan Lizbon rezervasyonunu yapmadan önce, ev sahibine mesaj göndermiş, Fedex ile bir bavul göndermem durumunda ben gelene kadar bavulu benim için bir köşede saklayıp saklayamayacağını sormuştum. Ev sahibi olur deyince de rezervasyonu tamamlamıştım. Bir otel, bu konuda bu kadar esnek davranmaz. Her airbnb evi de aynı şeyi kabul etmeyebilir. ama özellikle büyük bir şehirde buna biri olmasa öbürü evet der.

Soru 8

Ev sahipleri ve diğere misafirler ile ilişkilerde nelere dikkat etmek gerekli?

Nazik, sağduyulu ve anlayışlı olmaya çalışmak, sorunların en az yüzde doksanını çözer. Her şeyden önce, etrafı kirletmeyin, gürültü yapmayın. Evdeki eşyaları hor kullanmayın. Her şeyi bulduğunuz gibi bırakmaya çalışın. Evdeki çocuklara ve varsa evcil hayvanlara iyi davranın. Evcil hayvan sevmiyor iseniz de, baştan o rezervasyonu yapmayiverin. Her ne kadar oraya para vermiş olsanız da, neticede birilerinin evinde misafirsiniz. Dolayısıyla, bir başkasının evinde misafir olduğunuzda nasıl davranıyorsanız, airbnb evlerinde de öyle davranın. Bazı misafirler orada kalmak için para verdiklerini, dolayısıyla ev sahiplerinin kendi pisliklerini temizlemek zorunda olduklarını düşünme eğilimindedeler. Böyle düşünmek doğru değil. (Ve aslına bakarsanız, otel odalarını da ahır gibi bırakmak doğru değil. Neticede orayı da gelir seviyesi düşük bir insan temizleyecek.)

Bir diğere önemli konu, farklı kültür ve inançlara saygı. Farklı düşüncelere saygıyı ise, belki hiç anlamamak gerekli, zira bir airbnb evinde insanlarla dini ya da siyasi tartışmalara girmek baştan anlamsız. Bu işlerin yeri orası değil. Söz bir şekilde siyasete gelse bile, üsluba çok dikkat etmek, ve insanları bir parça dahi olsa rahatsız edebilecek yorumlardan uzak durmak gerekli.

Bir de, Türke dahi Türk propagandası yapmayı seven Türkiyelilerin gereksiz tavırları var... Gerekli gereksiz Atatürk/Türkiye/İslam propagandası yapmayı, "Bu Türkler/müslümanlar aslında ne iyi insanlarmış" dedirtmeye çalışmayı seven maalesef çok sayıda Türk var. Bunlar, eziklikten kaynaklanan ve aslında amacın aksine hizmet eden tavırlar. İnsanlar doğal olarak tuhaf buluyorlar böyle tavırları, çünkü başka ülkelerden gelen misafirler böyle tuhaf tavırlar sergilemiyorlar.

Şunu unutmamak gerekli: airbnb, farklılıklara sadece saygı değil sevgi de duymayı gerektiren, zira varlığını ancak bu şekilde devam ettirebilecek olan bir yapı. Bu yönüyle airbnb mekanları, Backpackers ya da Hostelling International gibi hostel zincirlerini epey andırıyor. Mesela kimi airbnb mekanlarında, ev sahipleri duvarlarına büyük dünya bir haritası asıyorlar. Misafirler, haritanın yanbaşındaki raptiyeleri alarak kendi geldikleri şehri işaretliyorlar ve ilgili mekana daha önce nerelerden misafirlerin geldiğini görüyorlar. Misafirlerin ev sahiplerine teşekkür notları/kartları yazmaları da çok yaygın. Hatta çoğu ev sahibi, buzdolabının ya da evin içindeki bir panonun üzerinde bu notları sergiliyor. Her ev böyle değil tabii. Ama çoğu kişi için dostluk ve kardeşlik bu işin önemli bir yanı. Dolayısıyla, milliyetçi her türlü tavırdan uzak durmak ve hiç kimseyi ülkesi, etnisitesi, inancı, inançsızlığı ya da cinsel kimliği nedeniyle yargılamamak gerekli. Örneğin, Suudi Arabistan, İsrail, Ermenistan, Yunanistan, Sırbistan ya da ABD'ye siyasi olarak olumsuz olarak bakıyor olabilirsiniz. Ama karşılaştığımız insanları bu ülkelerin birer temsilcisi olarak görmeye kalkarsanız, sadece "kavgacı Türk" imajını güçlendirmiş olursunuz. Konunun özeti, insanları sadece birey olarak algılamak. Biz hasbelkader bir ülkede doğmuşuz, falanca kişi de başka bir ülkede doğmuş. Her ikimiz de seyahat edip dünyayı tanımaya çalışıyoruz. Hepsi bu.

Tabii bütün bunlar, airbnb ev sahipleri için de geçerli. Airbnb sözleşmesi, ev sahiplerinin misafirlere herhangi bir şekilde ayrımcılık yapmasını yasaklıyor. Örneğin, kapıda ele ele tutuşmuş iki erkek misafir gören bir ev sahibinin, "Ben sizi bu evde yatırmam" demek gibi bir hakkı yok.

İster istemez hepimizin belli önyargıları var. Ama yurtdışı airbnb tecrübelerini biraz da bu önyargıları aşma fırsatı olarak görmek gerekli. Kaldı ki, bir insanı tanıdıktan sonra, ondan sırf kimliği nedeniyle nefret etmek aslında zaten zor. Sorun, çoğu zaman tanımamaktan, bilmemekten kaynaklanıyor. Dahası, tanıyınca takdir etmek de mümkün. Mesela Andorra'da kaldığımız evde eşcinsel iki erkeğin misafiri olduk. Herhalde kaldığım onca airbnb evi içinde en zevkli döşenmiş olanı açık ara ile onlarınkiydi. Banyodaki şampuanlar bile bambaşkaydı. Her seferinde bir başkasını denedim, zira herbiri bir diğerinden kaliteli ve orijinaldi... Biz oradan ayrılmadan bir iki saat önce yurt/şehir dışından bir grup arkadaşları geldi. Biraz da onlarla sohbet ettik. Hepsi dünya iyisi insanlardı.

Bütün bunlar, dünyanın ne kadar büyük, ve tekil kültürlerin ve bu kültürler içindeki kavgaların ne kadar küçük olduğunu fark etme adına önemli fırsatlar.

Soru 9

Kötü airbnb tecrübeleri aktaran insanlar var; bunlar ne kadar doğru?

2019 yılı itibariyle her gün 2 milyondan fazla insan airbnb evlerinde geceliyor. Bunlar arasında gelen şikayetler küçük bir yüzdeyi oluştursa da sayıca yüksek. İlgili şikayetler sırasıyla (ve özetle) şöyle:

- (1) Ev sahibi bir gün önce rezervasyonu iptal etti, kalacak yeni bir yer aramak zorunda kaldık.
- (2) Ev sahibine ulaşamadık, check-in yapamadık.
- (3) Ev fotoğraflardaki kadar güzel çıkmadı.
- (4) Ev sahibi tuhaf biriydi / ayrımcılık yaptı.

(5) Odada gizli kamera vardı.

(6) İlgili adreste öyle bir ev yoktu

Öncelikle, bir, iki ve altı numara haricindeki tüm şikayetler, internet üzerinden yapılan otel rezervasyonları için de aynı derecede geçerli. Daha da önemlisi, bu altı riskin altısını da kolaylıkla minimize etmek mümkün. Yapılacak tek şey, yeterli sayıda misafirden olumlu yorum almış olan ev sahiplerini tercih etmek.

Benim takip ettiğim aşamalar şunlar:

(1) Yer ve zaman seçimini yap ve bütün müsait evleri görüntüle.

(2) Belli bir fiyatın üzerindeki, geriye 20 civarı ev kalacak şekilde listeden çıkar. (Misal, dağılım 20 ila 3200 euro arasında ise, sadece 20 ila 40 euro aralığını görüntüle)

(3) Kalan 20 evin içinde beş üzerinden en az dört küsür ortalamaya sahip olanları (ve bu kişilere bırakılan olumsuz yorumların içeriğini) incele.

(4) Fiyat, kalite ve lokasyon itibarıyla oranı en makul olan ev için rezervasyon yap.

Peki, hiç yukarıdaki türden sorunlar yaşadım mı? Kamera hadisesini bilmiyorum! :) Ama çekmişler de çok umrumda olmaz. İnsanlar kendilerini ya da bedenlerini neden bu kadar önemsiyorlar, onu da bilemiyorum. Ama dediğim gibi, bu gibi şeyler otellerde de pekala mümkün. Hatta sırf röntgencilik için otel açanlar bile olabiliyor. Bu konuda bir belgesel için, bkz.: <http://www.imdb.com/title/tt7588790/>

Diğer sorunların ise, hiçbirini yaşamadım. Sadece Valensiya'da bir evin kapısında iki saat bekledik. Ev sahibi hanımefendi gece geç yatmış, çalar saatini kurmayı unutmuş, cep telefonu da sessizdeymiş! Haliyle o uyanana kadar aşağıda bekledik. Ama arada olur böyle şeyler, sağlık olsun...

Özetle, bu konuyu çok önemsemeyin. Ben hep iyi insanlarla karşılaştım. Bunu, yorumları dikkate alarak rezervasyon yapmaya borçlu olduğumu düşünüyorum. Rezervasyon yaparken, insanların profil fotoğraflarındaki görüşlerine ya da evlerinin kalitesine çok fazla önem atfetmeyin. Sizden önceki misafirlerin tecrübeleri, en önemli gösterge.

Soru 10

Diğer konular

Ev sahipleri ve diğer misafirlerin yanısıra dikkate alınması gereken bir grup daha var: Komşular. Müstakil, bahçeli evlerde misafir olanlar için, çok gürültü yapmadıkları müddetçe komşular çok önemli değil. Ama apartmanlarda yaşayan insanlar, diğer dairelerin airbnb işine girmelerini istemiyorlar, zira her gün binaya tanımadıkları insanların girmesinden rahatsız oluyorlar.

Bu gibi durumlarda, ev sahipleri, misafirlerin sessiz olmalarını ve binaya girip çıkarken çok dikkat çekmemelerini özellikle önemsiyor. Check-in öncesi randevulaşma esnasında bazen ev sahipleri, "Komşular sorarsa, Leonard'ın arkadaşayım deyin, airbnb'yi karıştırmayın" mealinde ricalarda

bulunabilir. Böyle durumlarda, ev sahibini teskin edin ve o ne diyorsa onu yapın.

3. Aylarca Tatil Mevzuu!

Türkiye'de çokları hala uzun süreli "tatil" in çok masraflı olduğu düşüncesindedir. Halbuki öyle olmak zorunda değil.

Bir süre önce [Rotasız Seyyah](#) da izah etti: Bütün dünyayı beş kuruşsuz dahi gezmek mümkün. Tabii epey zor, ama mümkün. Az miktarda para ile gezmek ise nisbeten çok daha kolay. Eğer eli biraz soğuk suya değince mızdıran biri değilseniz, ve kafa dengi bir(kaç) arkadaşınız da varsa, çok da maliyetli olmayacak uzun yolculuklara çıkarak dünyayı tanımaya çalışabilirsiniz. Lisan dahi şart değil. (Ama önceden detaylı okumalar yapmak önemli.)

Bugüne dek dünyanın pek çok köşesini görme imkanım oldu. Uzun süre konakladığım, hatta yaşadığım, çalıştığım yerler de oldu. Ama çok para harcamadım. Beş kuruşsuz zorlu seyahatler gibi de değildi. Uzun seyahate çıkan çoğu insan gibi, düşük maliyetli yolculuklar yaptım.

Mesela, şehirler arası yolculuklarda [FlixBus](#) gibi sekiz-dokuz Euroya bilet satan otobüs şirketlerini tercih ettim. Beş altı saat gibi nisbeten uzun sayılacak yolculuklarda gece otobüste ya da trende uyumamı mümkün kılacak vakitlere bilet aldım. Ama tabii Avrupa gibi mesafelerin kısa olduğu yerlerde bu her zaman mümkün olmayınca, kıvrılıp tren garlarında uyumaktan çekinmedim.

Mesela, 2017 yazında Zagreb'e vardığımızda saat sabahın biriydi. O saatten sonra konaklama parası vermeye ne gerek var? Çantalarımızı tren garındaki dolaplara kilitleyip saat dörde kadar şehri dolaştık. Zagreb, epey canlı ve aynı derecede güvenli bir öğrenci şehri olduğu için güzel de oldu. Sonra sabahın dördünde gara dönüp bankın birinde uyukladık durduk...

Ama tabii uyanınca da otele gitmek yok!.. İki aylık yolculuk süresince (şehir haritası istemek haricinde) bir kez bile bir otele adım atmadım. Sadece Airbnb evlerinde kaldım. Ama daha çok para harcamaya hazır olsam bile, yine böylesini tercih ederdim. Zira farklı ülkelerde farklı evler görmek, farklı insanlar tanımak, çeşitli kültürel farklılıklara şahit olmak ve enteresan sohbetlere katılmak, seyahat zarfında edinilen tecrübeyi derinleştiren öğeler.

Ek birkaç nokta

1. Türkler seyahat kelimesini tatile indirgeme eğilimindedir. İkisi farklı şeyler.
2. Seyahat için yabancı dil gerçekten de şart değil. Ama verimli bir seyahat için, işin başında iyi derecede okuma yapmak ve yola hazırlıklı çıkmak şart. Hazırlık, sürprizleri azaltacağı için, maliyetleri de düşürür. (Ama bu noktada İngilizce gerekli. Hatta günümüzde İngilizceyi yabancı lisan olarak görmek dahi yanlış. İngilizce hem internetin hem de eğitimli yeni neslin ortak lisanı.)
3. Seyahatinizi kendiniz için yapın ve bir tür beşeri sermaye yatırımı olarak görün. Adım başı selfie çekmek ve sosyal medyayı hayatınızın merkezine almak yerine etrafınızı gözlemlerseniz, seyahatiniz daha verimli (ve muhtemelen daha huzurlu) olur. Fotoğraf makinenizin önünde değil arkasında olun. Ve ille de sosyal medyada bir şeyler paylaşmak istiyorsanız, seyahatinizin sona

ermesini bekleyin.

4. Airbnb'ye üye değilseniz olun. Ve gidip en ucuzundan evlerde kalmaya çekinmeyin. Sadece, evinde kalacağınız kişilerin misafirlerinden olumlu geri bildirim almış olmaları yeterli.

4. Fotoğraf Makinesi Mevzuu

[Instagram](#) ve [Flickr](#) fotoğraflarımı görenler, fotoğraf makinemin marka ve modelini soruyorlar. Yıllardır fotoğraf çekiyor olsam da, ben profesyonel fotoğrafçı değilim. Yine de kısaca bilgi vermeye çalışayım:

Eskiden bir DSLR makinem vardı. Ama takriben 2010 yılından beri basit ama nisbeten kaliteli point-and-shoot makineler kullanıyorum. Bu tercihimdeki birincil sebep, daha portatif ve pratik olmaları. 2013-2018 arasında fotoğraftaki makineyi kullandım: [Canon Powershot SX260 HS](#). İlgili dönemdeki Flickr fotoğraflarımın tamamını bu makine ile çektim.

2018'den beri aynı ayarda, ama daha yeni bir makine kullanıyorum: [Canon Powershot SX730 HS](#). Bu makinenin enteresan bir özelliği, çekilen fotoğraflardan otomatik olarak “video digest”ler hazırlayabiliyor olması. Örnekler için, bkz., YouTube kanalımdaki herhangi bir video: <https://www.youtube.com/channel/UCNn21eT2wSXSCIQ6RPoj3aA/videos>

Instagram fotoğraflarımı ise, Apple iTouch ile çekiyorum. (Cep telefonum yok, dolayısıyla bütün app'lerim de bu cihazda.)

* * *

İnsanlar nedense iyi fotoğraf çekmek için pahalı bir makineye ihtiyaçları olduğunu düşünüyorlar. Halbuki çekilen çoğu fotoğrafın kalitesi için pahalı bir makine çok öncelikli öneme sahip değil. Parası ve ilgisi olan insanlar, elbette daha karmaşık makineler satın alarak bilgilerini artırmaya çalışabilirler. Ama daha çok para harcayarak daha iyi fotoğraflar çekilebileceği düşüncesi epey temelsiz. Hatta, aksine, bir insan kullanmayı çok iyi bilmediği kompleks bir makine ile pekala daha kötü fotoğraflar da çekebilir!

Kim bilir kaç kez şahit oldum böyle şeylere... Mesela dün gece gencin biri flaş kullanarak iki üç kilometre ötedeki kale duvarlarının fotoğraflarını çekti. Rahat üç bin dolarlık makineyi de elinde tutuyordu. Halbuki üç kuruş harcayıp bir tripod alsa, çok daha ucuz bir makineyle (ve özellikle de doğru ayarları yaparak) çok daha iyi sonuçlar alabilirdi.

Dediğim gibi, ben profesyonel fotoğrafçı değilim. Ama bugüne dek takriben (~4.000'i yayında olan) 100.000'in üzerinde fotoğraf çektim. Amatör tecrübelerim neticesinde vardığım sonuç bu.

5. Türkler Ne Kadar Kaba?

Türkler yurtdışında neden sevilmiyor? Neden kavgacı ve geçimsiz insanlar olarak tanınıyorlar? Bu sorular üzerinde düşünmek, yurtdışı seyahatlerinde yaşanacak iletişim kazalarını azaltmaya yardımcı olabilir.

Yine Rotasız Seyyah'tan başlayalım... Rotasız Seyyah (Mehmet Genç), sponsorlarının da yardımıyla dünyanın neredeyse her köşesine gidiyor, ve çektiği fotoğrafları ve videoları çeşitli sosyal medya kanalları üzerinden paylaşıyor. Ben kendisini sadece Instagram'dan takip ediyorum, ancak YouTube videoları da epey popüler.

Rotasız Seyyah, geçenlerde yaptığı bir [paylaşımında](#) bulundu, YouTube kanalını yorumlara kapadığını da belirtti. "Sürekli küfür edildiği için" diyor. Kendisinin YouTube videoları [şurada](#). Videoların tartışma çıkarmaya müsait, sivri bir içeriği yok. Sadece dünyanın dört bir yanından görüntüler ve seyahate çıkmayı düşünen insanlara yardımcı olabilecek bazı önemli bilgiler var. Peki bir internet kullanıcısı bu videoları izleyince neden küfür etme ihtiyacı hisseder? Daha da önemlisi, Türkiye'de böyle tavırların bu denli yaygın olmasının nedeni ne olabilir?

Kaba ve kavgacı insanlar elbette dünyanın her yerinde var. Ama neden Türkçe sosyal medyada bu kadar çok hakaret ve küfür ile karşılaşırız? Saygısızlık ve kabalık Türkiye'de daha mı yaygın? Yoksa bu karakterdeki insanlar sosyal medyada daha çok varlık gösterdikleri için mi öyle bir intiba doğuyor?

İçlerinde yazar ve akademisyenlerin de bulunduğu bir grup insan, sosyal medya ortamındaki tavırların gerçek Türkiye'yi yansıtmadığını ifade ediyor. Ancak yanılıyor olmaları mümkün.

* * *

Bir örnekle izah etmeye çalışayım. Nisan ayı başında beş günlüğüne Yeni Zelanda'ya gittim. Yeni bir ülkeye gitmeden önce iki şey yapmaya çalıştım:

- (1) ABD Dış İşleri Bakanlığı'nın ilgili ülke hakkında bilgi verdiği [sayfayı](#) okumak.
- (2) Ziyaret etmeyi planladığım ülke ve şehirlerin [wikitravel.org](#)'daki sayfalarını incelemek.

Wiki Travel'da Yeni Zelandalıların nezaketi hakkında şu notun düştüğüne şahit oldum:

"Be polite. Always say please and thank you. For example, at a cafe, if you wanted a second fork, it would be considered perfectly ordinary to say to a staff member, 'Excuse me, sorry, could I please have another fork? Thank you.'"

Şöyle çevrilebilir:

"Nazik olun. Her zaman 'Lütfen' ve 'Teşekkür ederim' deyin. Örneğin, bir kafede ikinci bir çatal isterken, 'Afedersiniz, özür dilerim, lütfen ikinci bir çatal alabilir miyim? Teşekkür ederim' demek tamamen sıradandır."

Dikkat edilirse, site bu ifadeler için "Tamamen sıradan" diyor. Yani ortalama. Yani bir de ortalamanın üzeri var.

Pek çok Batı ülkesindeki standart, aşağı yukarı Yeni Zelanda ayarında. Dolayısıyla, Türklerin ekseriyetle kaba insanlar olarak görülmeleri aslında şaşırtıcı değil.

Bu tabii işin nezaket kısmı. Bir de kavgacılıkla ilgili maalesef şöyle bir durum var: Gayet nazik bir tavırla konuşan bir Türk, hoşuna gitmeyen bir iki söz duyduğunda derhal kabalaşarak bambaşka bir insan haline gelebiliyor. Eleştiri kaldıramamak ne yazık ki Türkler için yaygın bir tavır. En nazik lisan ile yapılan eleştiriyi, hatta bazen sıradan bir sözü dahi hakaret addetmek de öyle...

Daha da kötüsü, pek çok Türk, ülkesine yönelik eleştiri duyunca dengesizce tepki göstermeyi şerefli bir görev addediyor. Sonrasında da kendisini savunuyor: “Ama adam Atatürk'e şöyle dedi!”, “Müslümanlara böyle dedi!” Halbuki çoğu zaman karşısındaki kişinin ilgili konuda güçlü bir pozisyonu bile yok. Sadece muhabbet olsun diye sağda solda duyduğu şeyleri söylüyor, ya da belki bir Türk'e rast gelince konuyu bir de ondan dinlemek istiyor. Ama anlamsız tepkilerle karşılaşınca, “Ne biçim insan bunlar!” deyiveriyor.

İzaha gerek var mı emin değilim, ama bir insan Türkiye ya da hakkında doğru ya da yanlış bir şeyler duymuş olabilir. Bunları ifade etmesi, o kişiyi kötü kılmaz. Daha doğrusunu bildiğinden emin isen, güzelce izah edersin. Ya da, daha iyisi, önce karşındaki insanı efendice dinlersin. Kim bilir, belki Türkiye'de doğru bilinen şeylerle dünyadakiler arasında bazı önemli farklar vardır!

* * *

Bu konuda daha detaylı bir inceleme için, bkz.: <http://www.derinsular.com/pdf/yurtdisindaki-turkler.pdf>